

Stockholm

2016-12-19

Till
Riksdagen
Konstitutionsutskottet

Synpunkter med anledning av regeringens angivelse om inrättande av oberoende institution för mänskliga rättigheter i Sverige, i skrivelsen om nationellt arbete med mänskliga rättigheter, 2016/17:29.

Lika Unika har med tillfredsställelse noterat att regeringen har lämnat över en skrivelse till riksdagen om det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (Skrivelse 2016/17:29). I skrivelsen finns en kortare text om inrättandet av en oberoende MR-institution under riksdagen, något som tillhör Lika Unikas verkligt viktiga frågor och som regeringen i flera sammanhang också har utlovat.

Lika Unika ser det som självklart att en oberoende MR-institution byggs upp utifrån de formella skyldigheter som Sverige har att inrätta en sådan enligt internationella åtaganden. FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, CRPD, är den FN-konvention där Sverige formellt har ett åtagande att inrätta en mekanism/institution för att **”främja, skydda och övervaka”** mänskliga rättigheter.

Artikel 33.2 i konventionen slår fast: *”Konventionsstaterna ska, i enlighet med sitt rättssystem och sitt förvaltningssystem, bibehålla, förstärka, utse eller inom konventionsstaten upprätta en mekanism, inklusive en eller flera oberoende mekanismer enligt vad som befinns ändamålsenligt för att främja, skydda och övervaka genomförandet av denna konvention.”*

Att övervaka mänskliga rättigheter är tyvärr inget som uttrycks tillräckligt tydligt i regeringens MR-skrivelse, varför vi vill understryka att MR-institutionen redan från början måste inrättas, organiseras och tilldelas resurser med utgångspunkt från att man ska arbeta med alla tre uppgifterna att främja, skydda och övervaka genomförandet av mänskliga rättigheter.

Regeringen anger i skrivelsen att i syfte att stärka det rättsliga och institutionella skyddet för de mänskliga rättigheterna gör regeringen bedömningen att en nationell institution för de mänskliga rättigheterna, enligt de så kallade Parisprinciperna, bör inrättas med riksdagen som huvudman. I övrigt är skrivelsens formuleringar om den

nya MR-institutionen mycket begränsade eftersom det formellt är riksdagen själv och inte regeringen som ska utforma institutionen.

Från Lika Unikas sida är vi mycket angelägna om att man i det framtida arbetet inom MR-institutionen verkar för mänskliga rättigheter för alla flickor, pojkar, kvinnor och män utifrån ett tydligt barn-, jämställdhets- och funktionshinderperspektiv oavsett övrig diskrimineringsgrund. Detta ligger också i linje med den centrala markering som regeringen gjort i bland annat budgetpropositionen för 2017 gällande utgiftsområdet 9, Funktionshinderspolitik, där budgetavsnittet inleds med orden *"Funktionshinderspolitiken är en del av arbetet med mänskliga rättigheter."*

Lika Unika vill understryka att en mångfald av erfarenheter måste vara målet när det gäller de kompetenser som kommer att bemanna institutionen, inklusive funktionshinderperspektivet. Nämnas det inte så finns det inte enligt vår erfarenhet. Vi utgår från att man när regeringen bereder budget för MR-institutionens arbete tar hänsyn till en tillgänglig och användbar arbetsplats. Samtidigt vill vi påminna om att MR-institutionen måste arbeta med föredömligt hög tillgänglighet, såväl fysisk tillgänglighet som när det gäller information och kommunikation. Detta måste påverka beräkningen av den nya MR-institutionens anslag, som idag är lågt satt till 15.000.000 kr årligen.

Vi vill framhålla att arbetet med mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning måste intensifieras i Sverige och här tror vi att en MR-institution kan komma att spela en viktig roll. Under 2017 kommer en ny funktionshinderpolitik som utgår från rättighetsperspektivet att fastställas av regering och riksdag. Samtidigt har Sverige inlett arbetet med FNs hållbarhetsmål i Agenda 2030 där ett mycket tydligt funktionshinderperspektiv finns och som är direkt kopplat till mänskliga rättigheter. Även i det sammanhanget är en nyrättad oberoende institution som arbetar för att främja, skydda och övervaka mänskliga rättigheter en mycket värdefull aktör.

Lika Unika vill gärna påminna om att vi tillsammans med sju engagerade civilsamhällesorganisationer i mars 2016 skickade en skrivelse till utskottet med ett erbjudande om att ta tillvara våra organisationers kompetenser i utskottets kommande arbete med MR-institutionsfrågan. Vår förhoppning är självfallet att Konstitutionsutskottet ser det som en värdefull resurs i arbetet med att utforma en MR-institution och återkommer med förslag om lämpliga former för en dialog.

Med vänliga hälsningar

Maria Johansson
Ordförande för Lika Unika

Lika Unika

Federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Medlemsorganisationer:

- Förbundet Sveriges Dövblinda
- Hörselskadades Riksförbund
- Neuroförbundet
- Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar
- Synskadades Riksförbund
- Sveriges Dövas Riksförbund

Kontaktuppgifter Lika Unika:

E-post: info@likaunika.org

Handläggare: Peter Andersson Lika Unika

Telefon: 070-768 27 86, e-post: peter.andersson@likaunika.org

Federationssekreterare Lotta Sondell Lika Unika

Telefon: 070-768 28 78, e-post: lotta.sondell@likaunika.org

Ordförande: Maria Johansson e-post: maria.johansson@likaunika.org